

IZMAINĀS INVALIDITĀTES JOMĀ

16 gadu laikā
(2008–2025)

2008

2008. gada 18. jūlijā **Latvija parakstīja ANO Konvenciju** par personu ar invaliditāti tiesībām

leviests **īpašas kopšanas nepieciešamības pabalsts** pilngadīgām personām ar I invaliditātes grupu 142,29 EUR

Paaugstināts Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts (VSNP) personām ar invaliditāti kopš bērnības, no 71,14 EUR līdz 106,72 EUR

Palielināta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti, no 71,14 EUR līdz 106,72 EUR

Noteikta piemaksa pie invaliditātes pensijas 1 EUR apmērā par katru apdrošināšanas stāža gadu līdz 1995. gada 31. decembrim

2009

2010

2010. gada 1. martā Latvija **ratificēja ANO Konvenciju** par personu ar invaliditāti tiesībām

Stājās spēkā **Invaliditātes likums**

leviests **psihologa pakalpojums** personai līdz 18 gadiem, kurai pirmreizēji noteikta invaliditāte un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim

leviests **surdotulka pakalpojums izglītības programmu apguvei**

2011

2012

leviests **asistenta pakalpojums izglītības iestādē**

leviests **pabalsts par asistenta izmantošanu personām ar I grupas redzes invaliditāti**

Stājās spēkā **grozījumi Civillikumā**, paredzot, ka pilna rīcībspējas atņemšana vairs nav iespējama

leviests **asistenta pakalpojums pašvaldībā**

leviests **surdotulka pakalpojums saskarsmes nodrošināšanai ar fiziskām un juridiskām personām**

2013

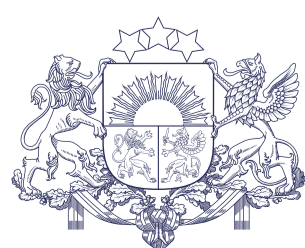
2014

Paaugstināts pabalsts īpašas kopšanas nepieciešamībai, no 142,29 EUR līdz 213,43 EUR

Palielināti iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) papildu atvieglojumi personām ar invaliditāti, no 1 639 EUR gadā līdz 1 848 EUR gadā

leviests **koeficients VSNP aprēķināšanai personām ar invaliditāti:**

- personām ar I invaliditātes grupu koeficients 1,3;
- personām ar II invaliditātes grupu koeficients 1,2

Labklājības ministrija

IZMAIŅAS INVALIDITĀTES JOMĀ

16 gadu laikā
(2008–2025)

2015

ieviests **atbrīvojums no transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa**, ja apgādībā ir bērns ar invaliditāti

Pilngadīgām personām invaliditātes noteikšanā **ieviesta funkcionēšanas spēju novērtēšana, piemērojot starptautiskās funkcionēšanas, nespējas un veselības klasifikatoru (SFK)**, nesaistot invaliditāti ar konkrētu diagnozi

ieviests **atbalsts norēķiniem par elektrību ģimenei (personai)**, kuras aprūpē ir bērns ar invaliditāti, un personām ar I invaliditātes grupu

2016

2017

ieviestas **konsultatācijas darba devējiem** par personu ar invaliditāti nodarbinātību

ieviesti divi **psihosociālas rehabilitācijas pakalpojumi**:

- personām ar onkoloģisku saslimšanu un to ģimenes locekļiem
- paliatīvajā aprūpē esošiem bērniem un viņu ģimenes locekļiem

Uzsākta **motivācijas un mentoru programma**, lai tuvinātu personas ar invaliditāti darba tirgum un atbalstītu, uzsākot darba attiecības

2018. gada 1. aprīlī stājas spēkā **Sociālā uzņēmuma (SU) likums**, radot labvēlīgu un nozīmīgu sociālo ietekmi uz noteiktām sabiedrības grupām, piemēram, personām ar invaliditāti

Palielināts piemaksas pie invaliditātes un vecuma pensijām apmērs par 0,50 EUR (par katru apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim) personām, kuras pensijas vecumu sasniedza līdz 1995. gada 31. decembrim

Mainīti kritēriji invaliditātes termiņa noteikšanai bērniem, paredzot, ka **invaliditāti līdz 18 gadu vecumam** nosaka bērniem, kuriem ir stabili un neatgriezeniski funkcionēšanas ierobežojumi, kuru dēļ invaliditāte ir bijusi nepārtraukti noteikta vismaz vienu gadu

ieviests **valsts finansiālais atbalsts pašvaldībām sociālo pakalpojumu personas dzīvesvietā nodrošināšanai** – pilngadīgām personām un bērniem, kuri pārtraukuši saņemt valsts sociālās aprūpes centra (VSAC) pakalpojumus

ieviesta **tehnisko palīglīdzekļu (TPL) saņemšana ar kompensācijas mehānismu**

Uzsākts **Deinstitucionalizācijas (DI) process**, mērķtiecīgi attīstot un nodrošinot sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus bērniem ar invaliditāti un pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem

Paaugstināts pabalsts īpašas kopšanas nepieciešamībai bērniem ar invaliditāti un pilngadīgām personām ar invaliditāti kopš bērnības no 213,43 EUR līdz 313,43 EUR

Paplašināta mērķa grupa, kurai ir tiesības saņemt pabalstu transporta izdevumu kompensācijai, iekļaujot arī personas, kurām ir pārvietošanās grūtības garīgu rakstura traucējumu dēļ

Asistenta pakalpojumu pašvaldībā var saņemt, lai studētu augstskolā un koledžā

Uzsāk indeksēt arī piemaksas pie invaliditātes pensijas apmēru par katru apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim

Aprobēts atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojums personai ar smagiem un ļoti smagiem garīga rakstura traucējumiem, lai palīdzētu tai pieņemt lēmumus vienlīdzīgi ar citiem

2019

IZMAINĀS INVALIDITĀTES JOMĀ

16 gadu laikā
(2008–2025)

2020

Minimālo ienākumu sliekšņu palielināšana – paaugstināta bāze minimālās invaliditātes pensijas un VSNP aprēķināšanai

- personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 64 EUR līdz 80 EUR
- personām ar invaliditāti kopš bērnības no 106,72 EUR līdz 122,69 EUR

Darbspējas lapu (DNL) vecākam apmaksā par ilgāku laiku, kopjot slimu bērnu vecumā līdz 18 g.v., ja bērnam noteikta smaga saslimšana un ārstu konsīlijs noteicis, ka nepieciešama vecāka nepārtraukta klātbūtne, vai par bērnu ar invaliditāti ir piešķirts kopšanas pabalsts

Minimālo ienākumu sliekšņu palielināšana personām ar invaliditāti:

- Paaugstināta bāze VSNP aprēķināšanai
 - personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 80 EUR līdz 109 EUR
 - personām ar invaliditāti kopš bērnības no 122,69 EUR līdz 136 EUR
- Nestrādājošām personām, kuras saņem VSNP, piemēro piemaksu
 - Personām ar I invaliditātes grupu 30% apmērā no aprēķinātā VSNP apmēra
 - Personām ar II invaliditātes grupu 20% apmērā no aprēķinātā VSNP apmēra
- Palielināts koeficients VSNP aprēķināšanai personām ar I invaliditātes grupu no 1,3 uz 1,4
- Paaugstināta minimālās invaliditātes pensijas aprēķina bāze
 - personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 80 EUR līdz 136 EUR
 - personām ar invaliditāti kopš bērnības no 122,69 EUR līdz 163 EUR

Veikta asistenta pakalpojuma pašvaldībā reforma, būtiski mainot pakalpojuma nodrošināšanu

- paplašinātas atbalsta iespējas bērniem ar invaliditāti,
 - ieviešot jaunu pavadoņa pakalpojumu
 - nosakot tiesības bez ienākumu izvērtēšanas saņemt no pašvaldību budžeta finansētu aprūpes pakalpojumu
- noteikta vienkāršota asistenta pakalpojuma piešķiršanas kārtība un atvieglota atskaitīšanās kārtība par sniegto pakalpojumu
- asistenta un pavadoņa pakalpojumu piešķir konstantā h apjomā, neprasot apliecinājumus par konkrētu vietu apmeklēšanu
- palielināts atlīdzības apmērs asistentiem

Ģimenes valsts pabalstu, kas piešķirts par bērnu ar invaliditāti, **izmaksā līdz bērna 20 gadu vecumam**, neatkarīgi no tā, vai bērns turpina mācības pēc 16 gadu sasniegšanas

Bez personas iesnieguma piešķir vairākus ar invaliditāti saistītus pabalstus, ja persona saņem noteiktus Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras (VSAA) administrētos pakalpojumus

Noteikts **civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas (OCTA) prēmijas maksājuma samazinājums par 40%** ģimenēm, kuras aprūpē bērnu ar invaliditāti

IZMAIŅAS INVALIDITĀTES JOMĀ

16 gadu laikā
(2008–2025)

2022

Aprobēts **atelpas brīža pakalpojums mājoklī** bērniem ar funkcionāliem traucējumiem (ilgtspējas nodrošināšanai iekļauts minimālajā sociālo pakalpojumu grozā)

Aprobēts **atelpas brīža pakalpojums mājoklī pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem** (ilgtspējas nodrošināšanai iekļauts minimālajā sociālo pakalpojumu grozā)

Paplašināts **asistenta pakalpojuma atbalsts** atsevišķām personu grupām

- bērniem, kuri saņem regulārus ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumus, palielinātas pakalpojuma stundas
- personām ar I invaliditātes grupu no bērnības, kurām noteikta īpašas kopšanas nepieciešamība, asistenta pakalpojuma stundu skaits tiek nodrošināts palielinātā apjomā, veicot neregulāras ikdienas aktivitātes, vai, ja saņem dienas aprūpes centra vai specializēto darbnīcu pakalpojumus
- papildu atbalsts transporta izdevumu kompensācijai personām, kuras (pakalpojuma ietvaros) regulāri apmeklē ārsta nozīmētas medicīniskās procedūras vai rehabilitācijas pasākumus

Stājas spēkā jauni minimālo ienākumu sliekšņu apmēri, kurus ar 2024.gadu pārskatīs katra gada janvārī. Izmaiņas attiecas uz **VSNP saņēmējiem**, minimālo vecuma, **invaliditātes** un apgādnieka zaudējuma pensiju saņēmējiem, kā arī uz garantēto minimālo ienākumu pabalsta saņēmējiem, trūcīgām un maznodrošinātām māsaimniecībām

- Paaugstināta bāze VSNP aprēķināšanai
 - personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 109 EUR līdz 125 EUR
 - personām ar invaliditāti kopš bērnības no 136 EUR līdz 157 EUR
- Paaugstināta bāze minimālās invaliditātes pensijas aprēķināšanai
 - personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā no 136 EUR līdz 157 EUR
 - personām ar invaliditāti kopš bērnības no 163 EUR līdz 188 EUR

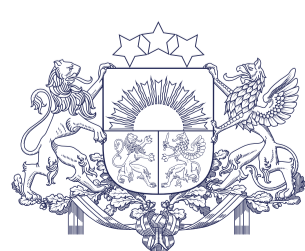
Palielināts pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās, no 79,68 EUR līdz 105 EUR par pilnu sešu mēnešu periodu

Aprobēts **psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums** bērniem ar autiskā spektra traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem

Uzsākta aprobācija **psihosociālā atbalsta sniegšanai bērniem ar smagu saslimšanu**, kuri ir BKUS aprūpē, un viņu ģimenes locekļiem

leviests jauns sociālais pakalpojums – atbalsta personas lēmumu pieņemšanā pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām noteikta I vai II invaliditātes grupa (no 2026. gada – arī personām ar III invaliditātes grupu)

2023

Labklājības ministrija

IZMAIŅAS INVALIDITĀTES JOMĀ

16 gadu laikā
(2008–2025)

2024

Tiek nodrošināta valsts finansēta **sociālā komponente** (sociālā aprūpe, psihosociālā rehabilitācija, tehniskie palīglīdzekļi) **paliatīvās aprūpes mobilās komandas pakalpojumam pacienta dzīvesvietā**

Palielināta piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu ar invaliditāti, no 106,72 EUR līdz 160 EUR

Paaugstināts pabalsts īpašas kopšanas nepieciešamībai pilngadīgām personām ar invaliditāti kopš bērnības no 313,43 EUR līdz 413,43 EUR

Bērniem ar autiskā spektra traucējumiem (AST) un viņu ģimenes locekļiem tiks nodrošināts multiprofesionālās komandas un līdzinieku atbalsts, dažādas rehabilitācijas metodes

Tiek nodrošināts valsts līdzfinansējumu aprūpei mājās pakalpojumam bērniem līdz 24 g.v. **ar smagiem un ļoti smagiem funkcionāliem traucējumiem**, kuriem ir VDEĀVK izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību

Paaugstināts pabalsts īpašas kopšanas nepieciešamībai bērniem ar invaliditāti no 313,43 EUR līdz 413,43 EUR

ieviests jauns sociālais pakalpojums – **uzturošā terapija** bērniem ar AST no 2-7.g.v.

ieviests jauns sociālais pakalpojums – **psihosociālā rehabilitācija** bērniem ar invaliditāti no 2-18.g.v. ar AST, un viņu ģimenes locekļiem

Paaugstināts zemākā minimālo ienākumu sliekšņu apmērs no 20% uz 22%. Izmaiņas ietekmē VSNP saņēmējus personas ar invaliditāti vispārējā gadījumā. Bāze VSNP aprēķināšanai personām ar invaliditāti vispārējā gadījumā 166 EUR

2025

